

Uppföljning Hållbarhet 2019

INLEDNING

”En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”. -Brundtlandrapporten 1987-

Förvaltningen arbetar dagligen, både i det stora och lilla för att uppnå en hållbar framtid. Ett arbete som under de senaste åren har intensifierats och blivit mer nödvändigt för utveckling och tillväxt.

Ett arbete som sker i samverkan, inte bara inom förvaltningen utan även med näringsliv, föreningar, andra offentliga aktörer både lokalt och nationellt.

I uppföljning Hållbarhet redovisas en del av det arbete som pågår, redovisningen består av projekt, händelser och åtgärder 2019–2020 samt analys och specifikt arbete. Till uppföljningen finns även en bilaga med statistik där siffror redovisas.

Utsläpp av CO₂ från el, uppvärmning, drivmedel och tjänsteresor

PROJEKT, HÄNDELSER OCH ÅTGÄRDER 2019–2020

Tomelilla kommunförvaltning genom utvecklingsavdelningen driver och är delaktiga i bland annat;

LIVSKVALITETSPROGRAM TOMELILLA 2030

Livskvalitetsprogrammet är förvaltningens styrdokument för miljö och folkhälsa och anger mål och inriktning för arbetet med hållbar utveckling.

Förhållningssättet för att uppnå programmet är att vara modiga, aktiva, öppna och nyfikna. Nämnderna och verksamheterna ansvarar för att inom sitt område peka ut åtgärder och aktiviteter.

Programmet är under politisk behandling och planen är att det ska beslutas senare delen av 2020.

PROJEKT 100% FOSSILBRÄNSLEFRIA KOMMUNER 2.0

Ett projekt som drivs av klimatsamverkan Skåne och 8 skånska kommuner. Projektet utgår från 5 arbetspaket som berör olika delar;

Kommunutmaningen – statistik insamling för att följa den årliga processen och resultatet av insatta åtgärder.

Fossilfria fordon och arbetsmaskiner – fokuserar på omställningen mot en fossilfri flotta, förutom bilar ingår även arbetsmaskiner såsom traktorer, gräsklippare och häcksaxar med mera. Målet är att 90% av kommunens personbilar och lätta lastbilar är avsedda att primärt drivas med fossilfritt drivmedel samt att 80 % av drivmedlet som används i den egna verksamheten fossilbränslefritt.

Fossilbränslefria tjänsteresor – Fokus på att minska och växla om förvaltningens tjänsteresor. Målet är att 70% av tjänsteresorna ska genomföras med fossilbränslefria alternativ.

Klimatsmart offentlig konsumtion – Förvaltningen ska öka sin kännedom om hur konsumtionen av produkter och/eller tjänster bidrar till klimatpåverkan. Åtgärder för att minska klimatpåverkan från konsumtionen ska genomföras.

Ledarskap och inspiration – Kunskapen om klimatfrågan samt vilka möjligheter och utmaningar det medför ska öka i förvaltningen.

GLOKALA SVERIGE

Ett kommunikation- och utbildningsprojekt med syfte att stärka kunskap och engagemang för Agenda 2030 bland politiker och tjänstepersoner i kommuner och regioner. Projektet är ett samarbete mellan Svenska FN-förbundet och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Det kommer att genomföras en utbildningsträff den 16 september där chefer och politiker är inbjudna för att lära sig mer om Agenda 2030 och 17 globala hållbarhetsmålen.

KLIMATVÄXLING

Gällande riktlinjer för resor behöver kommuniceras och förtydligas, en aktivitet för att åtgärda detta är att medverka i pilotgrupp för införande av klimatväxling.

I samband med framtagandet av riktlinjerna 2013 togs även ett politiskt beslut avseende klimatkompensation via en kommunal klimatsfond som inte har genomförts än (Dnr KS 2012/85). Förvaltningen ingår nu i en pilotgrupp för klimatväxling i Skåne. Ett projekt som drivs och finansieras av region Skåne med stöd från Trivector konsulter. Övriga deltagande aktörer är Länsstyrelsen Skåne, Lunds universitet, Hässleholms kommun, Öresundskraft och SYSAV.

Syftet är att införa en klimatväxlingsmodell under 2020, första steget är att införa en avgift på flygresor. Under 2019 flög förvaltningen för totalt 146 241kr.

Scenarioexempel för kostnadsbaserad avgift, procentsats på flygbiljetten;

Procentsats på kostnad	Avgiftsbelopp totalt för förvaltning
30%	43 872 kr
50%	73 121 kr
70%	102 369 kr
90%	131 617 kr
100%	146 241 kr

INTERKOMMUNALA DELNINGSTJÄNSTER

En delningstjänst för att optimerat användande av kommunens resurser. Syftet är att testa gränserna och bryta ny mark för delningsekonomi inom offentlig kommunsfären.

Målet är att få deltagande kommuners verksamheter att använda sina produkter och tjänster effektivare genom att dela dem med andra och på så vis även minska behovet av inköp av nya produkter.

Projektets målbild är att:

- skapa en konkret och resurseffektiv upphandlingsmodell för innovation.
- upphandla behovet ”Interkommunal delningstjänst för att låna och byta”
- stimulera näringslivet att utveckla nya lösningar helt anpassade till en stor grupp kunder som utgörs av mindre och medelstora kommuner där Ystad, Skurup och Trelleborg blir de första referenskommunerna.
- sprida modellen vidare till fler kommuner med samma behov.

DEN HÅLLBARA MÅLTIDEN OCH ETT MINSKAT MATSVINN

I upphandlingar av livsmedel försöker förvaltningen alltid den mån det finns tillgång att bryta ut varugrupper och skapa möjlighet för mindre aktörer att lämna pris. Under 2020 har kommunen 6 lokala av totalt 16 som levererar till kommunen. Arbetet med att koppla till fler lokala leverantörer fortsätter framöver.

Under hösten 2020 kommer det att under vecka 43 att genomföras en ”Österlenvecka” med fokus på de råvaror som finns lokalt alternativt i nationellt. Syftet är att lyfta värdet av den svenska livsmedelsproduktionen och visa vilja lokala leverantörer kommunen hämtar sina varor från.

Matsvinn

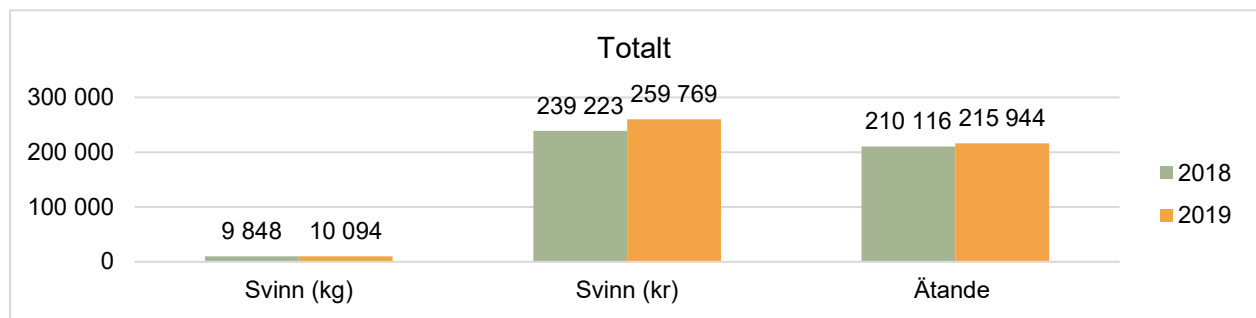
Matsvinn mäts genom tre olika delar, tallrikssvinn, serveringssvinn och beredningssvinn. Den största utmaningen är tallrikssvinnet, här behöver ett samarbete med pedagogerna inom både förskola och skola etableras för att minska matsvinnet.

Det är inte hållbart varken ekologiskt eller ekonomiskt att slänga cirka livsmedel för nästan 260 000kr per år.

Mätning av andelen slängd mat har registrerats sedan 2014, tidigare mättes matsvinn en gång på våren och en på hösten. Mätningen genomfördes främst i skolköken och innefattade serveringssvinn och tallrikssvinn.

Statistiken mäts via DKAB databas, ett program där enheterna snabbt och enkelt kan rapportera sitt svinn. Registrering görs digitalt och sammanställs i

rapporter som visar bland annat visar total svinnmängd, andel svinn/portion och kostnad svinn totalt.

CIRKULÄR EKONOMI

Vad är cirkulär ekonomi?

”Cirkulär ekonomi handlar om att frikoppla ekonomisk tillväxt från användandet av icke-förnybara resurser och att designa bort avfall från systemet. I en cirkulär ekonomi utformas produkter, tjänster och affärsmodeller som gynnar planeten, människor och företag.

Den så kallade linjära ekonomin lämnas och övergår till en cirkulär ekonomi där resurser återskapas eller återanvänds med så högt värde som möjligt och under så lång tid som möjligt i en biologisk eller teknisk cykel.

Nya cirkulära affärsmodeller och tjänster utformas för att göra systemet effektivt och lönsamt. I en cirkulär ekonomi finns inget avfall utan alla produkter och allt material som ett företag eller en privatperson inte behöver eller kan ta tillvara, blir en resurs åt någon annan.” *Källa Cradlenet*

Regeringen har beslutat om en nationell strategi för cirkulär ekonomi, strategin presenterades den 9 juli 2020.

Strategins vision: Ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material.

Övergripande mål: Omställningen till en cirkulär ekonomi ska bidra till att nå miljö- och klimatmålen, samt de globala målen i Agenda 2030.

Det finns fyra fokusområden som bedöms vara särskilt viktiga för att nå strategins vision.

- Cirkulär ekonomi genom hållbar produktion och produktdesign
- Cirkulär ekonomi genom hållbara sätt att konsumera och använda material, produkter och tjänster
- Cirkulär ekonomi genom giftfria och cirkulära kretslopp
- Cirkulär ekonomi som drivkraft för näringsliv och andra aktörer genom åtgärder som främjar innovation och cirkulära affärsmodeller.

De område som bedöms behöva mest åtgärder är plast, textil, förnybara och biobaserade råvaror, livsmedel, innovationskritiska metaller och mineral samt bygg och fastighetssektorn inklusive bygg- och rivningsavfall

Tomelilla kommun berör redan idag genom de projekt som är igång frågor gällande cirkulär ekonomi. De område som behöver förstärkas är frågor som berör exempelvis kemikalie- och plast, återbruk etc.

Förvaltningen behöver få större kunskap om var och inom vilka varugrupper det föreligger störst behov av förändring.

Vid beställning ska det vara ”lätt att göra rätt”, rätt krav ska ställas i upphandlingar för att uppnå en cirkulär ekonomi.

ANALYS OCH SPECIFIKT ARBETE

FORDON & DRIVMEDEL

Andelen fossilbränslefria drivmedel har ökat mellan 2018 och 2019 med 8 procentenheter och uppgår till 46%. Potential finns att öka andelen, men det kräver utbyte av fordon till gas eller elfordon.

Enligt statistik från de digitala körjournalerna registrerades totalt cirka 755 850 körda km, fordonet som körde flest antal mil låg på cirka 51 000km och den som körde minst låg på cirka 1900km.

Förvaltningen har tillgång till totalt 64stycken lätta lastbilar och personbilar/bussar, av dessa är 52% miljöbilar.

HVO

En övergång från fossil diesel till HVO är i dagsläget inte aktuellt, om inte förvaltningen själva väljer att köpa in HVO och etablerar tankmöjligheter. Det finns inget publikt tankställe i kommunen idag.

Circle K som kommunen har avtal med för leverans av bensin och diesel har i dagsläget totalt elva HVO-tankställe i Skåne. Företaget har inga planer på att öppna fler, detta på grund av att HVO behövs för reduktionsplikten. Ett styrmedel som ska bidra till att nå det nationella målet om 70% minskade växthusgasutsläpp från inrikes transporter 2030. Den HVO som finns tillgänglig tillsätts till fossildiesel för att uppnå reduktionsplikten.

Elfordon

Elfordon är ett alternativ för de verksamheter som kör korta sträckor och kan ladda vid utgångsläget. Idag inget alternativ för den verksamheten som har flest fordon, men analyser bör göras i varje upphandling om det är möjligt med eldrift.

Under början av 2019 levererades kommunens första personbil som går på el och under året har även en eldriven lastbil levererats till gata/park.

Utbyte och upphandling

Vid utbyte av nya fordon och drivmedel ska de framtagna riktlinjerna för fordonshantering följas.

En utbytesplan för fordon är framtagen för att se vilka fordon som kan och ska bytas ut inom de närmsta åren. De fordon som idag drivs på diesel ska företrädesvis bytas ut till fossilfria drivmedel. Fordon som idag drivs med diesel är lastbilar och traktorer.

En utmaning är att ersätta fossildrivna fordon till miljöfordon inom befintlig investeringsbudget.

Vid förnyad konkurrensutsättning, inom det ramavtal som kommunen har via SKR kommentus har leverantörer svårt att presentera hållbara fossilfria alternativ.

ÖVRIGA RESOR

Övriga resor är de resor som sker i tjänsten med privat bil, tåg, flyg till Stockholm och flyg till andra orter samt kollektivtrafik inom Skåne.

Fördelningen för de resorna är 28% fossilbränslefria och 72% fossila. De fossila resorna sker med egen bil i tjänst och flyg, verksamhetens fordon räknas inte in i statistiken för övriga resor.

FLYGRESOR

Andelen flygresor har ökat markant sedan 2016, under 2019 flög förvaltningen nästan 60 000km. En ökning från 2018 med nästan 1200km.

Merparten av resorna sker till Stockholm, några resor till Visby och en ToR resa New York har skett under 2019.

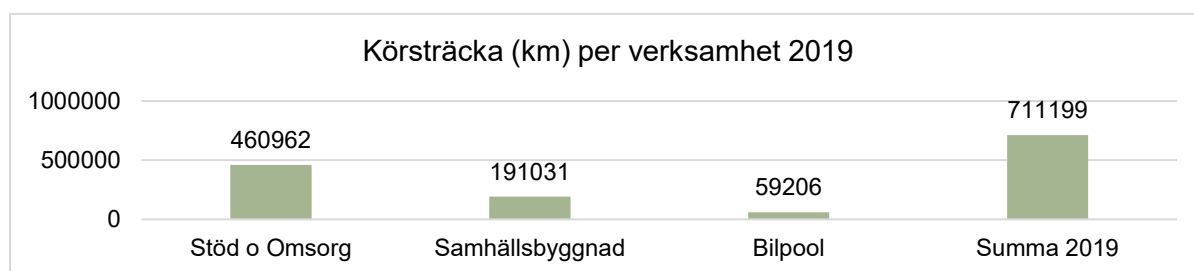
Flygresorna har genererat ett koldioxidutsläpp för kommunen på cirka 12 755 000 gram koldioxid.

**Totalt 1,1 varv
runt jorden**
med flyg till Stockholm

KÖRNING VERKSAMHETSBIKAR

Ett uppföljningstal som är nytt för helår 2019, det finns inte helårsstatistik för 2018 att tillgå.

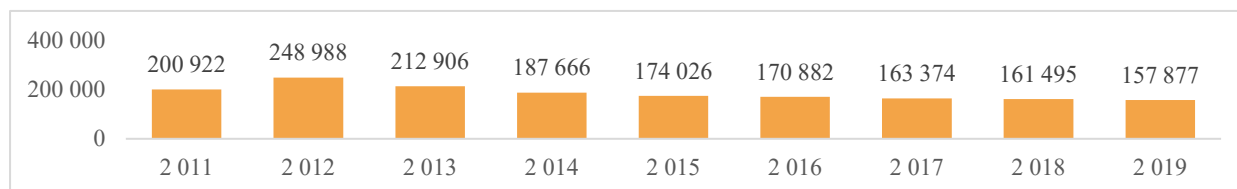
KÖRNING EGEN BIL I TJÄNST

Antalet mil körning med egen bil i tjänst har minskat över åren från 2012, under 2019 uppgick körningen till 157 877km.

Toppnoteringen är för 2012 då körningen uppgick till 248 988km.

**Totalt 3,9 varv
runt jorden**
med privat bil i tjänst

EL OCH UPPVÄRMNING

Förvaltningens elförbrukning var under 2019 fossilbränslefri till 100% och uppvärmningen 99,3% fossilbränslefri.

Den andel som inte är fossilbränslefri utgörs av den olja som förbrukas på ARV Rosendal och den olja som används som spetsenergi hos fjärrvärmebolaget Solör bioenergi som levererar fjärrvärme till fastigheterna.

Rosendals (ARV) förbrukade 4 kWh under 2019 jämfört med 9000 kWh under 2018.

Förvaltningen har upphandlat och köper in 100% miljömärkt el enligt Bra miljöval. Förbrukningen av el uppgår 2019 till totalt 7 611 792kWh.

Under 2019 installerades kommunens första solcellsanläggning, under året producerades 19820 kWh.

Förbrukningen av energi, främst el har ökat över tid. En förklaring kan vara att enheter tillkommit. En stor utmaning är att minska energibehovet för kommunens fastigheter.

BILAGA STATISTIK 2019

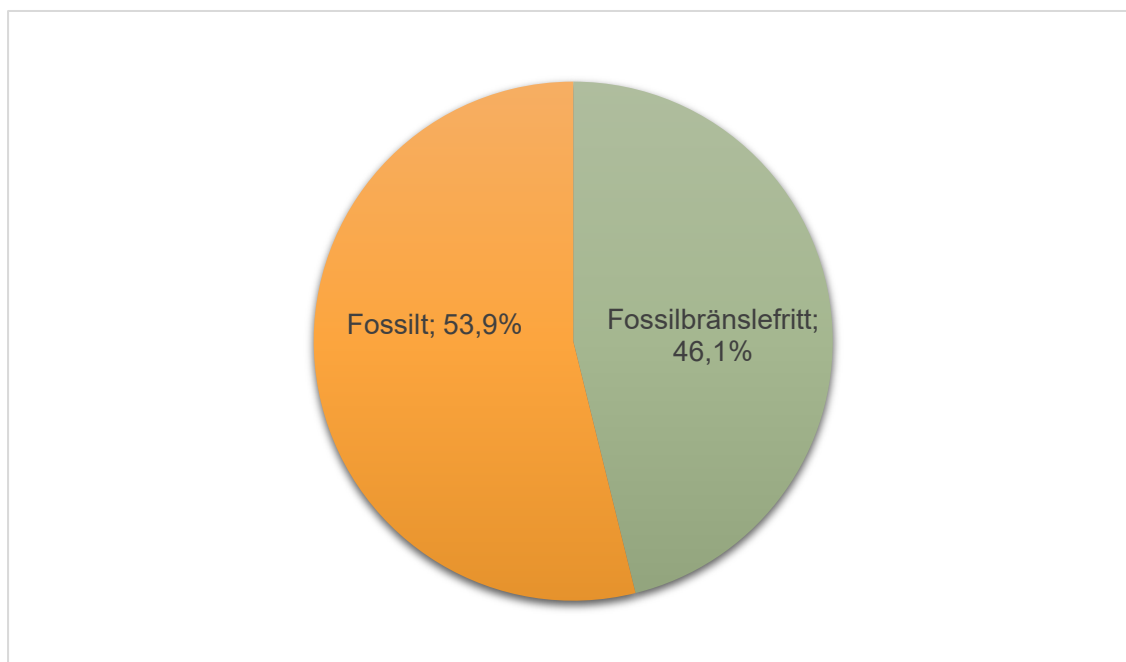
Nedan redovisas statistik för;

- Fordonsbränsle
- Övriga resor
- El och uppvärmning
- Matsvinn
- Återvinning

Till varje rubrik redovisas statistik för 2019 och i viss mån även statistik för tidigare år.

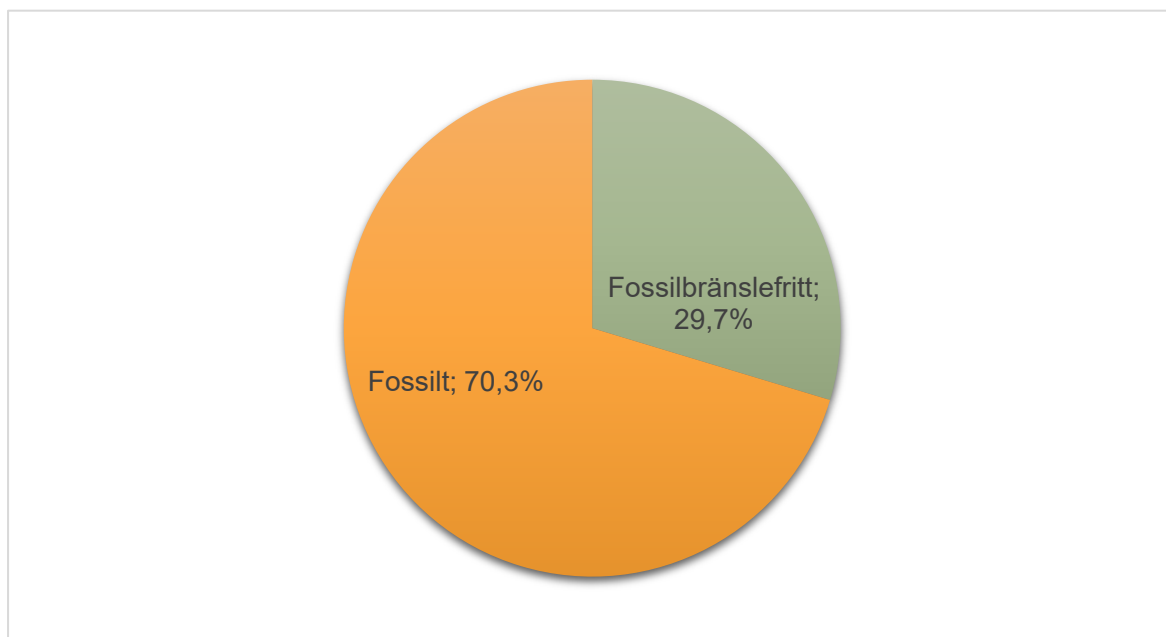
FORDON & DRIVMEDEL

Fördelning fossil och fossilbränslefritt för köpt drivmedel till egna fordon och arbetsmaskiner 2019.

ÖVRIGA RESOR

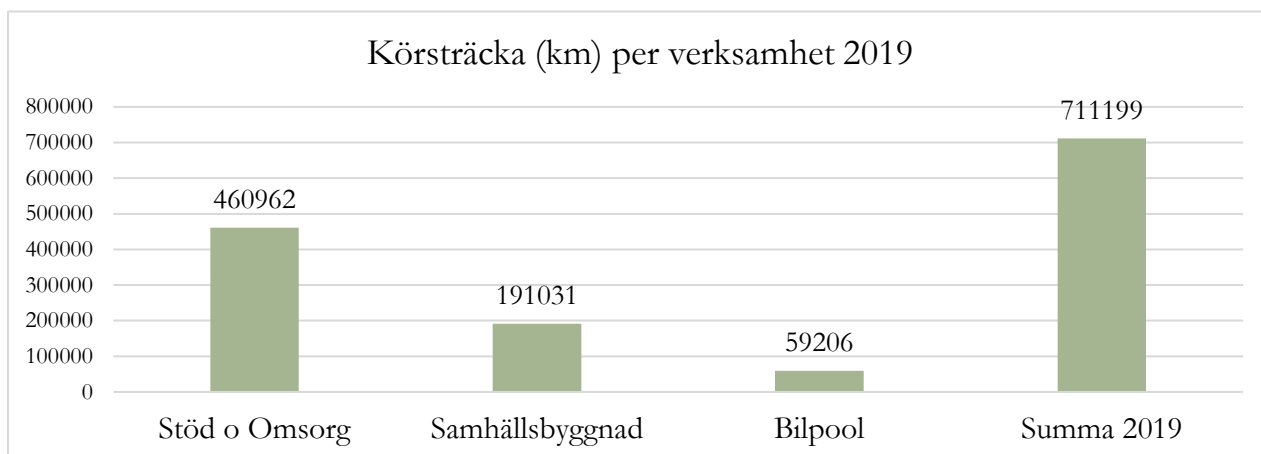
Fördelning fossilt och fossilbränslefritt för resor i tjänsten med privat bil, tåg, flyg etc.

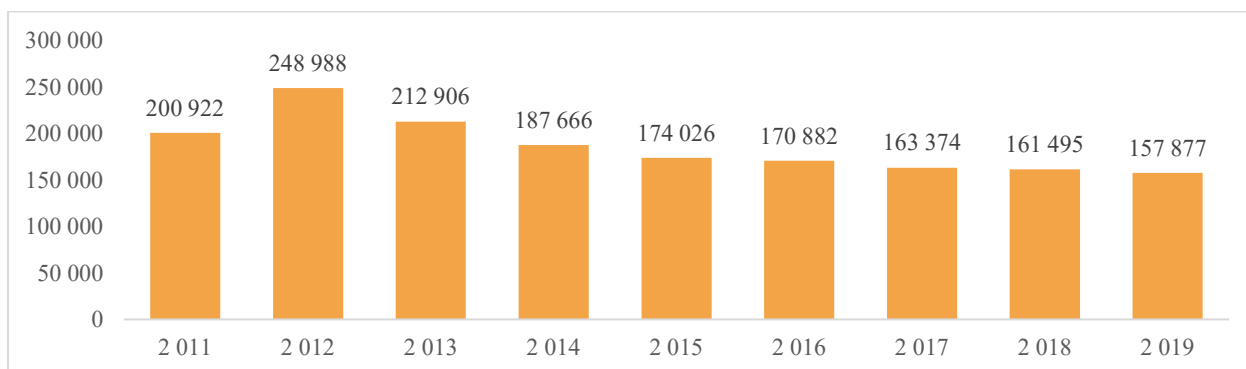
Färdmedel	Sträcka	Andel fossilbränslefria km
Privat bil i tjänst	157 877 km	22,9% schablon
Tåg	102 398 km	100,0%
Flyg	59 602	0,0%
Kollektivtrafik Skånetrafiken ²	29 711 km	100,0%

KÖRNING VERKSAMHETSBIKLAR

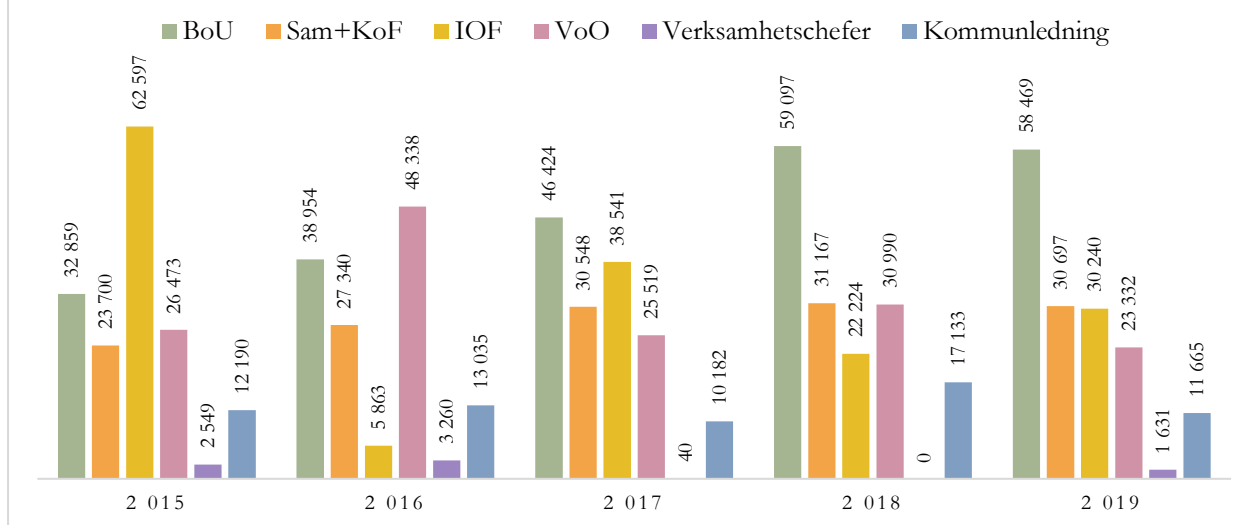
Ett uppföljningstal som är nytt för helår 2019

KÖRNING EGEN BIL I TJÄNST

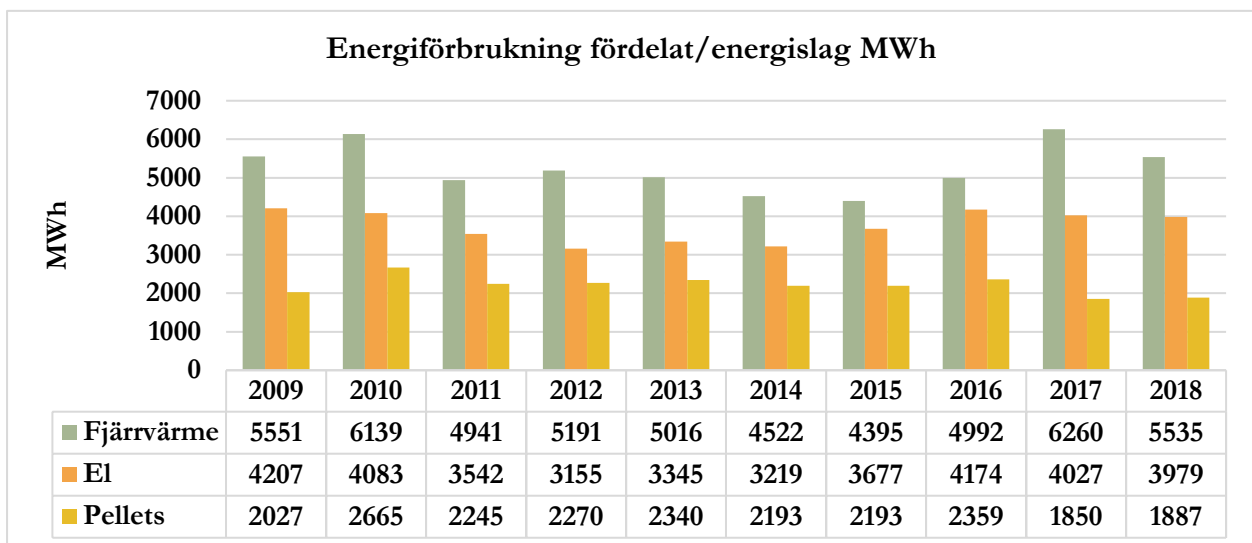
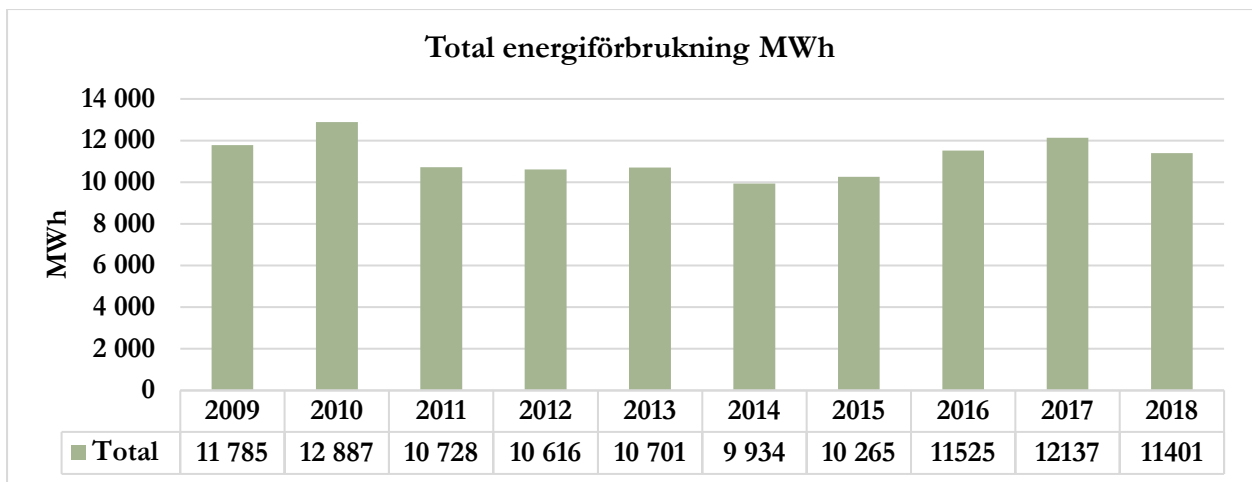

EGEN BIL I TJÄNST FÖRDELAT PÅ VERKSAMHET

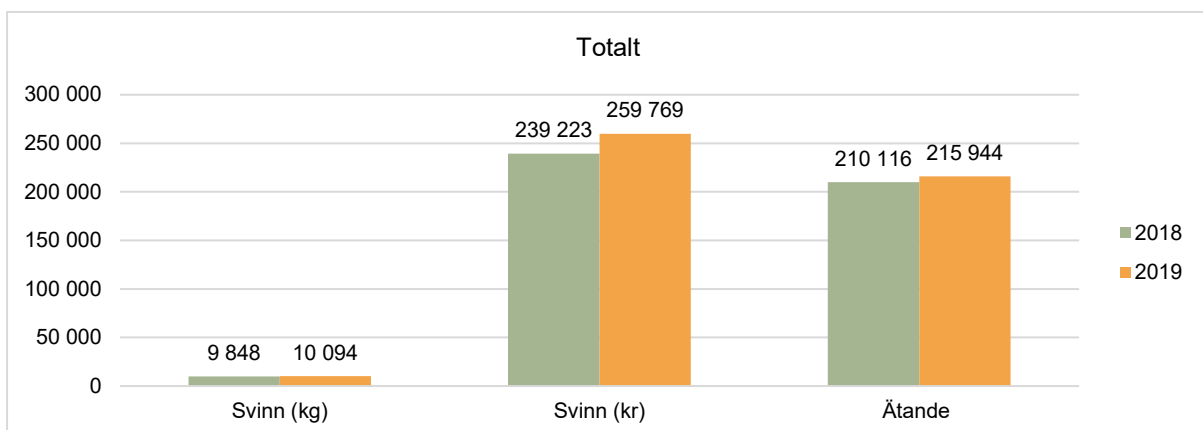
EL OCH UPPVÄRMNING

Typ	Kilowattimmar [kWh]	FBF andel [%]	FBF uppvärmning [kWh]
Olja	9 000	0,0%	0
Fjärrvärme	5 640 000	99,0%	5 583 600
Biogas	84 182	100,0%	84 182
Biobränsle	1 886 500	100,0%	1 886 500

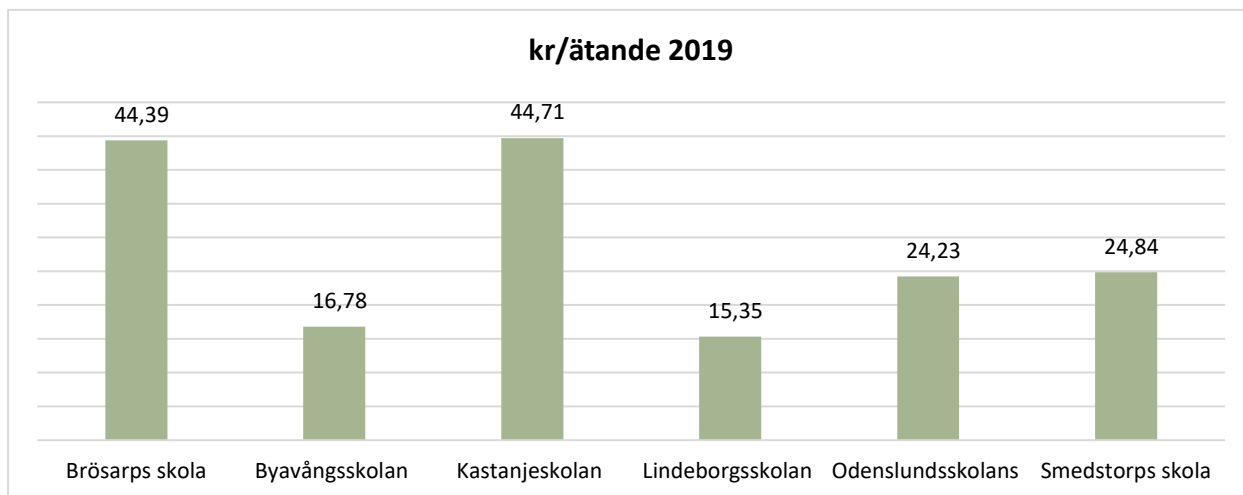
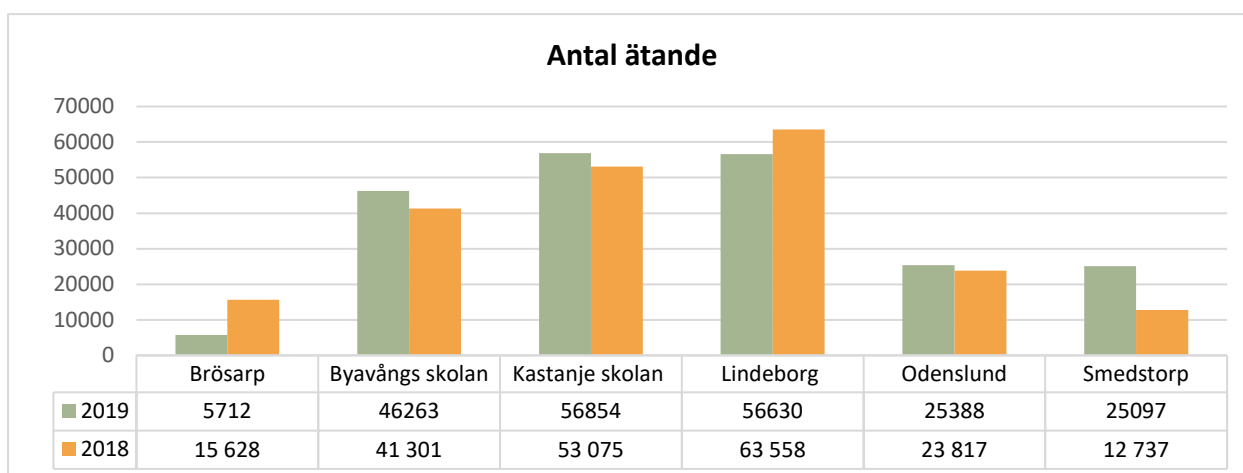
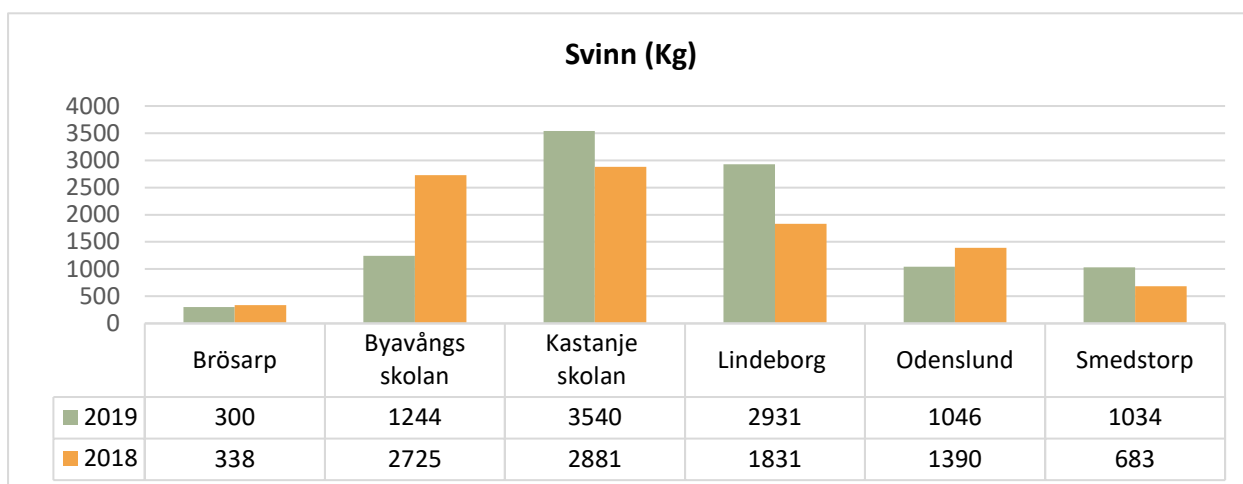

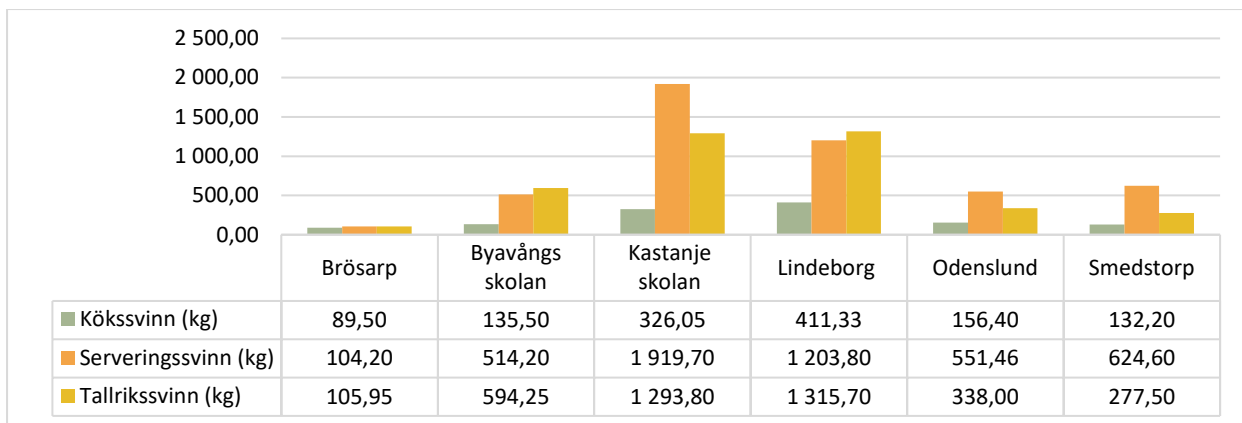
MATSVINN

Statistik Totalt

Statistik Skola

Statistik förskola

Förskolorna började väga matsvinn under 2019 därför finns ingen statistik för 2018 redovisad.

